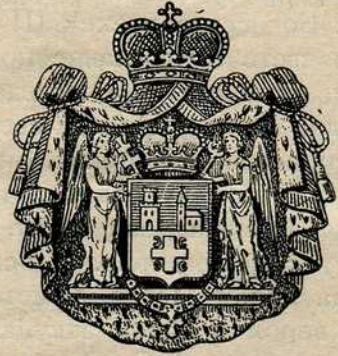

СРПСКИ СИОН

Год. IX.

Број 10.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 7. марта 1899.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

ПОСЛАНИЦА ЊЕГОВЕ СВЕТОСТИ ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ ГЕОРГИЈА БРАНКОВИЋА

ГЕОРГИЈЕ ПРВИ

по Божјој милости и вољи народа, православни Архиепископ Карловачки, Митрополит и Патријарх српски, Његова Ц. и Ап. Краљ. Величанства ФРАНЦА ЈОСИФА ПРВОГА, прави тајни саветник, кр. угар. великашког дома члан, преизредних ордена: ц. и кр. гвоздене круне првога степена кавалер, краљ. српског св. Саве првога степена, као и Књажевства црногорскога Данилова реда првога степена великокретник и т. д., и т. д.

шаље Архипастирски и Патријарашки благослов и очинску љубав својој богољубазној деци и новој духовној пастви у Сантову.

Љубазна децо моја!

Кад сте се прошле, радосне и светле недеље враћали у свету веру својих праотаца, исповедали божанске истине православне вере и науке, примали благослов свете православне цркве и причешћивали се најсветијим телом и крвљу Христовом из освећенога путира њезина, допирали су радосни таласи духовнога Јордана вашег и откуцаји блажених срдаца ваших и до мога Патријарашкога престола, те спајали се са очинском радошћу и са блаженим осећајима моје Архипастирске душе. Моја мисао, мој дух, мој благослов, лебдео је над вама и вашим светим делом, а моја се Архипастирска радост узносила Престолу Божјем и разлевала у топлој молитви: »Да вам Господ да силу по богатству славе своје, да се утврдите Духом Његовим.« (Еф. III. 16). »И ја чувши веру вашу, не престајем захваљивати се за вас и спомињати вас у својим молитвама.« (Еф. I. 15—16).

Љубазна децо моја! »Сваки који иште прима, и који тражи налази, и који куца отвара му се« (Лук. XI. 10). Ви сте закуцали, и пред вама »отворише се велика и богата врата« (I Кор. XVI. 9) св. православне цркве Христове. Тражили сте бо-

жанске и вечне истине њезине, и оне су засјале пред духовним очима ваших, као што сија сунце небеско. »Благо очима, које виде, што ви видите« (Лук. XI. 23)! Искали сте вечну утеху животу своме, спасење души својој и деце своје; искали сте вечно благо, дробни бисер и драго камење, у којем блиста Христова невеста, света православна црква и — примили сте га. »Благословен Бог и Отац Господа Исуса Христа, Отац милости и Бог сваке утехе« (II Кор. I. 3.), Који вас је удостојио, да све то примите у слави свете православне цркве Јединородна Сина Његова!

»Сами сте себе окушали, сами сте себе огледали« (II Кор. XIII. 5.) и испитали, и ваша вам је душа казала, да она припада светој православној вери и да спасења може наћи само у светој православној цркви. Ви сте послушали исповест и глас своје душе. По слободној вољи, по захтеву савести, по жељи душе, по потреби уверења и вере своје — ви сте данас мила деца свете православне Христове цркве, Св. Савом, по милости Божјој, у српскоме народу основане. »Тога ради преклањам колена своја пред Оцем Господа нашег Исуса Христа« (Еф. III. 14.). А света црква православна, на чија сте врата вером и надом закуцали, отворила вам их је широм и примила вас је, пуна љубави и радости. Отворила вам је она и богате ризнице свога духовнога блага, да budete дјоници неисцрпнога богатства благодати, које Господ кроз њу даје верној деци својој, кад год их затраже и достојнима се покажу. Ништа света православна црква не крије од деце своје, ништа им не ускраћује, све им даје, што је и како је од самога Господа остављено и наређено, а по Његовој вечној вољи од светих Апостола и светих Отаца црквених установљено.

Моја Архипастирска брига биће — као што је и данас већ — љубазна децо моја, да у светој православној цркви, коју сте за своје спасење, у будној свести »и бистрим очима срца нашег« (Еф. I. 18) изабрали, не budete никад и ни пред ким пасторчад, него равно и увек искрено љубљена рођена деца њезина, међу децом и осталом. »Бог ми је сведок, да вас љубим љубављу Исуса Христа« (Филип. I. 8.). А ни за час не сумњајте, да вас у братска наручја дочекаше и да ће вас увек љубављу својом загревати и остала деца моје љубљене пастве, јер у вама гледе крв од крви своје, грожђе од лозе српске. Добро сте им дошли и боље ћете их наћи.

»Господ је раширио милост Своју и правду Своју« (Пс. 35. 11) над вама, а света православна црква вам шири недра своја и отвара срце своје, да вас испуни љубављу својом и приведе спасењу вашем. »Радујте се свагда у Господу, и опет велим: радујте се. Господ је близу. Не брините се ни за што, него у свему молитвом и мољењем, са захваљивањем да се јављају Богу искања ваша. И мир Божји, који превазилази сваки ум, да сачува срца ваша и мисли ваше у Господу Исусу. А даље, браћо моја, што је год истинито, што је год поштено, што је год праведно, што је год пречисто, што је год прељубазно, што је год славно, и још ако има која добродетељ, и ако има која похвала, то мислите« (Филип. IV. 4—8.), у томе се »укорењујте и утемељујте« (Еф. III. 17) и »чувајте се, да не паднете« (I Кор. X. 12).

»Пазите, стојте у вери, мушки се држите, утврђујте се, све да вам бива у љубави« (I Кор. XVI. 13—14.). »Да вера ваша не буде у мудрости људској него у сили Божјој« (I Кор. II. 5.). »Надањем веселите се, у невољи трпите, у молитви будите једнако« (Рим. XII. 12.). »Добро чинити да вам се не досади, јер ћете у своје време пожњети ако се не уморите« (Гал. VI. 9.) »Молим вас пак« »дечице моја« (Гал. IV. 19.), »именом Господа нашег Исуса Христа, да сви једно говорите, и да не буду међу вама распре, него да budete утврђени у једном разуму и у једној мисли« (I Кор. I. 10.). Да budete утврђени у светој вери праотаца ваших, у небеским благодатима, које ће вам изобилно даривати Свети Дух у православној цркви Господа Исуса Христа, милошћу Оца небескога; а достојни да budete љубави, којом вас је примила света православна српска црква и којом су вас деца њезина, а ваша, данас и по вери као и до сад по крви народној, рођена браћа предусрели и обасули.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Који оре треба у надању да оре, и који врше, у надању да ће добити од онога што врше« (I. Кор. IX. 10.) Нада нека не оставља никада ни вас, љубазна децо моја и мила нова паство моја. Свака праведна нада у љубави, пред Богом се кроз веру испуњава у плодовима добрих дела.

»Ако ли вас дух води« (Гал. V. 18.), ако ли вам »вера кроз љубав« радила буде (Гал. V. 6.), ако »ваше дело вере и труд љубави« (Сол. I. 3.) не малакше, него се буде »укоренило и утемељило« (Еф. III. 17), увек ће вас грејати и небески зраци Божје милости и топлота љубави свете православне цркве, у тој цркви љубав њезине деце, ваше браће, њезиних пастира и архипастира, ваших старешина и учитеља.

Моја Архипастирска љубав и Патријарашка брига за вас побринуће се, да Господа прославите што пре у својој богомољи и светоме храму, а деци вашој да се отворе врата и ваше школе, да свога свештеника и учитеља добијете.

Вршећи своје дужности у новој вери и цркви, увек нека су вам, љубазна децо моја, на уму и на срцу и дужности држављанске. Негујте у души својој стару поданичку неограничену верност према нашем заједничком љубљеном и узвишеном Владару, премилостивом Краљу Францу Јосифу Првом, а у срцима вашим нека увек највећим пламом гори љубав за милу домовину, славну Краљевину Угарску. Спремни да сте жртвовати, кад год и што год затреба слава Превишњег Престола и процват миле домовине.

Чврсти у вери, стални у нади, истрајни у љубави, непоколебиви у верности љубљеноме Краљу и Превишњем Престолу, неисцрпни у оданости милој домовини, светли и дични у свима добродетељима и врлинама свете вере и цркве православне, »једне мисли« (Рим. XII.) и сложнога духа са осталом децом љубљене моје пастве и милога народа српскога, пуни одушевљења, задовољства и блаженства у светој православној српској цркви Христовој, будите увек, љубазна децо моја!

И благословено нека је ново »ваше дело вере и труд љубави ваше«, а **Благо-
дѣтъ Господа нашегъ Исуса Христа и любви Бога и Оца, и причастіе свѣтлѣгъ Духа. вѣди
со вѣрми вами. Аминь!**

Дано у Ср. Карловцима, у Недељу Православља, године 1899. од Рођења Христова, а Патријараштва Нашега десете.

Горепоменути смирени Патријарах

ГЕОРГИЈЕ с. р.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

КАЈАНЈЕ.

Проповијед сиропусне недјеље.

Говорио у саборној цркви карловачкој
прота Јован Вучковић.

Се врема покаяња. . . .

(Прва пјесма канона на Јутрењи
чистого понедјељка).

Задњи пут, љубазни, зборио вам је духовни пастир ваш са оне проповједо-нице о кајању, које треба ради опрош-тења. („Срп. Сион.“ Карловци 1899. бр. 8. стр. 116—118).

А пошто је вријеме, за које нас све-та Црква већ неколико седмица спрема и у које ћемо с благословом Божјим ево

да ступимо, баш вријеме кајању пријатно и света нам Црква у прошлу сриједу објави да **возсѣл весна постнаѣ, прољеће по-ста, цвѣтъ покаянія** (на **Стѣхвинѣ** сирне сриједи на вечерњи), то држим да ће за нас бити најкорисније и најспасоносније, да у овој нашој заједничкој поуци у часу овом Богом благословеном, останемо и опет при **кајању**, да се још о кајању по-учимо. Та и онако пастир ваш духовни речс тада: „данас се грешник ретко ка-је“. Не може нам дакле бити непотребно, да се о кајању још разговоримо.

Предлажући вам „кајање“ за предмет нашега заједничкога поучавања, мислим да ће најбоље бити, да прије свега раз-

јаснимо питање: *шта се све иште за кајање?*

Света Црква поучава нас о томе, док смо још дјеца у малој школи, а казује нам о томе у храму, када нам у читањима својим, молитвама, пјесмама, обредима и поукама својим предлаже на размишљање и усвојење небеско учење о свему, што човјек као члан савеза са Богом треба да зна.

Сабравши уједно све то што нам се у разним тим приликама о нашем питању говори, можемо укратко рећи, да се за кајање у главном иште ово троје: *сазнање* гријеха, *признање* гријеха и *олакивање* истих.

На првом дакле мјесту иште се *сазнање* гријеха. То стављамо на прво мјесто не можда с тога, што би то било најважније у кајању, него с тога, што морамо свакако најприје бити свјесни гријеха, ако уопће хоћемо да буде кајања. У нама мора бити жива *свијест* да смо *грјешни*. И то не само свијест *оће* наше *грјешности*, него свијест о томе, *у чему смо све појединце грјешни*.

Разгледајмо, љубазни, сада што се од нас иште ако смо ради да томе захтијеву задовољимо, другим ријечима: *како ћемо доћи до сазнања гријеха?*

Свијест о томе да смо уопће грјешни, може се у нама родити без великог нашег напора. Треба само да помислимо да смо *људи*, прислушајмо само часом зујање *мисли* што се роје у глави нашој, прислушајмо само часом неуредне откуцаје *ћудљивог* срца нашега, у понору којег кипе свакојаке *жеље*, које нам *вољу* на све стране разацињу и ми смо се одмах увјерили да смо грјешни, ако само знамо, да је гријех свако *нарушавање* закона Божјег, свако *безаконје* (I Јов. 3, 4).

Уосталом и то не. Не морамо ни прислушкивати уму и срцу својему, ради сазнања грјешности наше, јер она је тако у *бићу* нашем, да је осјећамо као што и *живот* свој осјећамо.

Или можда није тако? Ако није, онда који је тај од смртних што о себи смије рећи, да грјешан није, да се није огри-

јешно о ниједну заповијед Божју, ако не дјелом, а оно ријечју, а ако не ни ријечју, оно бар мишљу својом?

Само нешто слично рекао је о себи онај *фарисеј* у храму (Лука 18, 12—13), али би и њему боље било, да није ни оно рекао. Он је набројио само неколико одредаба закона и похвалио се да их није прекршио. И био је осуђен, истинна за *хвалисање* (Лука 18, 14), али и за неистину, јер *ко рече на нема гријеха*, тај не говори *истине* (I Јован. 1, 8), тај *тјера у лаж* Бога истиннога (I Јов. 1, 10) који вели: *нема човјека који не гријешни* (III Цар. 8, 46) и *нема човјека праведна на земљи* (Еклез. 7, 20), *нити ико може рећи да је чист од гријеха* (Приче Сол. 20, 9). Да, љубазни, *нико није без гријеха*, *само један Бог* (I Цар. 2, 2), а човјек је грјешан, *ма му живот трајао и један само дан* (Јов. 14, 4. 5).

На тај начин ето долазимо ми врло лако до свијести о томе да смо грјешни. Но теже нам је доћи до свијести о томе, *у чему смо све грјешни*. А то се управо и иште ради сазнања гријеха, које је саставни дио кајања. Морамо дакле знати, како ћемо до те свијести доћи.

Да дођемо до свијести о гријесима својим појединце, ваља да се непомућеном погледу душе наше отвори *сав живот наш неискајани*, са свима мислима, ријечима и дјелима у њему, све што смо мислили, рекли и учинили, а нијесмо смјели ни помислити, ни рећи, ни учинити, исто тако и све што нијесмо помислили, рекли и учинили, а морали смо помислити, рећи и учинити, јер није гријех само оно што је урађено против закона, него је гријех и оно што је против воље закона пропуштено учинити.

Све то раскрити пред собом, огроман је посао. Иште се за то много прибраности. А у вреви овој свјетској, у навали брига што их сваки човјек има да брине, мучно је прибрати се у толикој мјери, колико у том послу треба.

Зато, ако ћемо посао тај да обављамо, ваља да бирамо за њега часове најмирнијег спокојства. У вече, прије спавања, када нас околина наша не обе-

спокојава, када нам млађи не досађују, када нас не расијава множина послова и глуха тишина када око нас овлада, тада треба да се повучемо у се и пред савјести својом да потражимо рачуна о свему што смо мислили, говорили и радили. А да си посао олакшамо, треба да прођемо редом све заповиједи Божје и црквене и о сваку да омјеримо мисли своје, ријечи и дјела, јер *закономъ познаніе грѣха* (Римљ. 3, 20).

У часу том савјест наша ће устати на суд. Она ће нам казати у чему смо згријешили. А када нас она у гријеху затече, тада јој се не смијемо отимати. Тако ће нам бити лакши суд, јер добро знамо, да је кривац кривљи, ако хоће суду да утече.

Тијем ето начином доћи ћемо до сазнања гријеха својих. На тај нас начин упућује и Бог, када нам на уста пророка Својега, онога који је много гријешно и много се кајао, цара Давида, говори: *ажѣ глаголасте къ сердцахъ вашихъ, на лежахъ вашихъ оумилитеса* (Псал. 4, 6), т. ј. испитајте прије но што заспете све што сте у срцу помислили. Позивајући нас пак да испитамо мисли, не треба ни да нам рече да испитујемо и ријечи и дјела своја, јер када је споменуо оно што је најбезазленије и најбезопасније, тада претпоставља, да се оно што је важније, теже и опасније, само по себи разумије.

Сазнавши пак у чему смо све грјешни, ваља нам то све и *признати*.

Признање је при кајању у истину најтежи посао. Јер док се у послу око сазнања гријеха имамо борити са вањским незгодама, које нам одбијају пажњу на страну, дотле у послу признања гријеха искрсава пред нас јача и страшнија незгода, која није ван нас, него у нама. *Гордост* наима наша, *самољубље* и *таштина* подижу срце наше да се не смири, стежу га да не омекша и грчевито затварају уста да не проговоре. Вањскога оног противника лакше је побједити, јер с њиме ступа у борбу цио човјек, са свом својом снагом. Противника пак овога у себи, себе самога као против-

ника својега, тешко је савладати. У тој борби подијељен је човјек и снага му је раскидана. Исход те борбе стоји до тога, која ће страна у њему надвладати. Надвлада ли *смиреност*, кајања ће бити; одржи ли побједу *гордост*, нема признања, па ни кајања.

У такву нас судбоносну борбу доводи захтијев признања гријеха. Зато је оно тежак посао, а та тешкоћа нам је уједно и свједочанство, да је посао тај врло спасоносан.

Бескрајним *самопрегорењем* треба се наоружати, па да скрхемо гордост своју, самољубље и таштину, да нам се срце смири и омекша и уста да нам се отворе на признање гријеха. И ако смо се толико побједили, онда смо већ дубоко ушли у кајање, јер смо ослабили *гордост*, која као *вѣтшленіе ѿ Господа* јесте *начало грѣха* (Прем. Исуса сина стр. 10, 14. 25), те смо у срцу својему спремили племенито земљиште за нову биљку, која ће се у кајању расцвјетати, а зрио плод јој биће слатки опроштај.

У томе и лежи велика вриједност признања, што нас кроз љуту борбу са гордошћу нашом доводи до побједи, а тијем нас чини заслужнима, тако, да опроштај добивамо и по овој заслуги својој.

Јест, љубазни, Богу који *све види* (Јов. 21, 17. — I. Јов. 3, 20) и све зна тако да за Њега нема *ништа скривено* (Јевр. 4, 13), не треба нашега признања. А када Он нама грјешнима ипак вели: *глаголи ты беззаконіа твоа прежде, да оправдишиса* (Исаија 43, 26), онда нам мора бити јасно, да Он то иште не ради Себе, него ради нас и то зато, што хоће да оправдање наше не буде једино спољашњим чином Његове свемоћи и милости, него и с наше стране заслужено.

Опроштење је диван плод кајања. Али привежите ви најљепши и најсочнији плод за гране дрвета, он ће набрзо увенути, усахнути, изгубити красоту своју. Лијеп плод расте и дозријева само живо спојен са дрветом. Тако и опроштење мора имати и налазити свој увјет у нама и ако га Бог даје. Тада

не вене, не усише, не губи се тако лако. А признање наше, и оно је увјет, који опроштај у нама тражи, оно из срца нашега тјера *мрску пред Богом гордост* (Прем. Исуса сина Стр. 10, 7) и оплођава га да може родити опроштајем.

Зато, браћо, треба својски да вршимо тај саставни дио кајања. Или ваљда не ћемо бити тако малоумни, да мислимо, да признања не треба у кајању, а знамо да је признање *олакшица* и на суду нашем људском. Оно мора дакле бити *олакшица* и на суду Божјем. Или ћемо зар од Бога и без признања очекивати опроштења, а ми ни најмилијему својему не праштамо без признања. Признај, па ћу ти опростити! Само да призна, па нека му је просто! Тако смо ми већ толико пута рекли дјетету својему, другу својему, пријатељу и противнику својему. Па ако ми не праштамо онеме који кривицу тврдокорно таји, зар се можемо надати, да ће и Бог нама опростити без признања кривицу нашу?!

Задржимо се мало још код тога што сада споменусмо. Из тог се можемо још поучити.

Размислимо само добро о томе, зашто ми међу собом толико на признање полагамо, да га сматрамо великом *олакшицом* на суду својем и не само *олакшицом*, него и увјетом за опроштај.

То нам врло zgodно разјашњује она околност што је напријед споменусмо, наиме, да је признање *побједа над гордошћу*, *побједа над извором зла*, дакле и почетак *избављања из погибли*, јер *вз гордыни погвель и развраћеніе много* (Товит 4, 23). А ако је признањем тај успјех постигнут, онда не може бити да срцем нашим није овладала *скрушеност*, коју прати *туга* над прошлошћу и жива жеља да унапријед тако не треба да буде, или другим ријечима, *жеља за поправљањем*.

Када дакле на признање силимо оне који су нам скривили и иштемо најприје признање, па онда обећавамо *опрощење*, тада нам је увијек у мисли то, да у признању налазимо *јамство за кајање и поправљање*, којему видимо *биљег у скрушености*, у *побједи гордости*. Нема

ли тога, онда не можемо да имамо *вјере*, да ће се *кривац поправити*.

Да би пак *гордост* наша сигурнији пораз претрпила, не смије се признање *зауставити* на томе, да буде *унутарње*, у *тајности*, него *пред свједоком*.

Истина, тијем постаје признање још тежим послом, но баш с тога и сигурнијим *средством* у чину кајања.

Од човјека се иште да у кајању призна свој *гријех*. Онај који ће томе признању бити *свједоком*, треба опет да је човјек, њему дакле *раван*. Пред највишим бићем лако се *смирити*, али се ту лако и *преварити*, јер пред *величином* највишом може наша *гордост* и *устукнути*, но ипак може остати у снази да се *шири* у кругу осталих бића, а из тог круга да се опет *устреми* и на *највише биће*. *Смирити се* дакле треба и пред бићем себи *разним* пред човјеком, а то бива признањем *неваљалства* својега пред човјеком. *Свједок* којег смо својим *гријесима* међу људима *подигли*, то је најјачи удар, који ми сами својој *гордости* *задајемо*, у борби с њом.

Свједок тај је *уједно* и *казна*, на коју ми сами себе *осуђујемо* за све оне *гријехе*, које смо у *тајности* чинили, *вријећајући* Бога *скривено* од свијета и при том *настојећи* да у очима свијета *останемо лијепи*.

А ако је *свједок* тај не само *прости* *мотрилац* наших *гријеха*, него и *вјеран* *пријатељ* наш, који ће *терете* душе наше и *осјећати*, ако је он при томе још и *вјешт* у *лијечењу* *душевних болести*, онда смо *сигурнији*, да ћемо *помоћу* *његовом* *лакше* и *брже* *оздравити*.

Таквога *свједока* треба и да *тражимо*. А имамо га у *свештенику*, који је *пријатељ* наш *већ* по *служби* својој и који је *уједно* *изучио* *правила* за *лијечење* *душевних болести*. И не само то. Он је *добрио* и *власт* од *Увријећенога*, да у *име* *Његово* *увреде* и *прашта*. Јер *свештенику* ја дано да *веже* и *разрешава* *овдје* на *земљи* (Мат. 18, 28). Да, *Отац* не *суди* *никоме*, него *сав суд даде* *Сину* (Јов. 5, 22), а *Син* га *преноси* на *апостоле*, од тих *прелази* на *свештенике* (Тит 1, 7),

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

Тако да „што свештеник доље ради, то Бог горе утврђује и одлуку слугу својих потврђује Господар“ (св. Јов. Злат. „Шест књига о свештенству“, књ. III. гл. 5).

Ко дакле хоће да врши кајање, тај мора гријехе своје не само признати, него признати пред свештеником, који је од Бога одређени **свидјетель** томе признању, као што нам и вели у лијепој оној опомени при вршењу св. тајне кајања.

Признање гријеха и ако је у кајању врло важно, важно толико, да наш српски језик једно ставља на мјесто другог, те му је *исповијед* израз и за кајање, а исповијед и није ништа друго него казивање, или признање онога што је у нама, велим, и ако је оно толико важно, ипак ни у њему није још све кајање. Иште се још, као што смо већ чули, и *оплакивање гријеха*, које је такође са осталим, о чему смо досад говорили, неразлучни саставни дио кајања.

Дошавши путем испита до сазнања гријеха својих, сломивши гордост своју признањем гријеха, грјешнику постаје јасно стање његово, које је грјешно и пуно опасности. На човјека пак, када се види у опасности, наилази *страх* да ли ће се спасти, *туга* због тога што је у опасности, *пребацивање* због тога што се у зло увалио, или дао увалити, па и *стид* што је у зло пао, а све то тјера му сузе на очи, које не престају ни онда, када осјети, да се из опасности спасава. И када грјешник заплаче, онда су сузе његове знак, да се срце његово пред понором гријеха и пред величином кривице скрушило, да је осјетио сав терет почињених неправди, да жали што се гријеху подао, да си пребацује што је изгубио чистоту своју, да се стиди зла у прошлости својој, чим је Оца својега увриједио.

Таква туга јамство је, да је у човјеку *жива воља*, да се унапријед одупре навалама гријеха. И не само то, туга та јамство је, да ће то и бити, јер *скрушеном срцу*, које у сузама окупано и очишћено излази на сусрет Богу који је

Богъ приближайса, а не Богъ издалеча (Јерем. 23, 23), *близу је Господ* (Псал. 33, 19). А Он је силан помоћник.

Да, љубазни, ево великог покајника који свједочи, да је у *тузи* ојачан (Псал. 4, 2), а апостол нам лијепо тумачи, на који нас начин таква туга јача, те вели, да *туга гради триљење, триљење пак искуство, а искуство наду, а нада се не ће осрамотити* (Римљ. 5, 3—5). Туга због гријеха и сузе у тој тузи проливане ослободиће нас из опасног стања грјешности, јер ћемо у њима добити снаге за бољи живот, а због њих ће нам и Бог на помоћи у том бити, пошто Он *неће да ко погине, него да се покаје* (II Петр. 2, 3).

Зато су благословене те сузе, за то се таквом *плачу* обећава *блаженство* (Мат. 5, 4), зато је *радост велика на небесима, када се грјешник каје* (Лука 15, 7).

У кајању својему дакле оплакујмо, љубазни, гријехе своје. Угледајмо се у том на царскога покајника са пријестола владарског, на Давида, који *изнеможе уздишући, сваку ноћ квасећи одар свој, сузама својим патапајући постелу своју* (Псал. 6, 7).

Поучивши се тако, љубазни, о кајању и како треба да га вршимо, држим да смо учинили добро дјело, јер једва ћемо се преварити ако речемо, да се бар гдјекоји грјешник зато не каје, што не зна како се кајати треба.

Ми сада знамо. А ево нам вријеме пријатно, ево прољеће поста. У цвијету кајања нека нам прође. Па преступајући праг часнога поста, помолимо се сви и сваки Ономе, који га је примјером својим осветио: **О Хрсте, всѣхъ царю, подаждь ми слезы теплы, да плачъ мою душъ, юже злѣ погубихъ** (Припјев на 9. пјесми јутрење службе сретењске).

Плачимо у кајању за гријехе, ради којих нам се, по данашњој успомени, рај затвори, да нам га свијетли Ускрс опет отвори благодаћу Спаситеља нашега, којему нека је слава во вѣки. **Аминь.**

Говор

проте сомборског **Љ. Купусаревића,**

држан у Сантову дана 28. фебруара (12 марта) 1899.

Љубазни моји Христијани!

Има то већ две и по године, како се међу вама Сантовчанима појавио верски покрет у том правцу и са жељом, да пређете у православну веру.

Отклонивши помоћу Божјом и тврдом вољом вашом све препоне које су тој вашој побожној намери са разних страна на пут стављане биле и учинивши законским у том погледу прописима задоста, — ви сте данас на мети ваших побожних жеља; испунила се тежња ваших побожних душа, ви стојите данас на прагу православне цркве, која ће вас за који час у своја материјска непра примити.

Противници вашег прелазу у православну српску цркву растурују гласове, да ви Сантовчани у православну цркву не прелазите из уверења, из љубави према православној вери и цркви, већ да ви овај корак тобоже из пркоса чините.

Но ја ево јавно исповедам и тврдим, да вас Сантовчане у крило православне цркве само ваша православна свест приводи и ево доказа:

У нашим старим српским књигама стоји забележено, да је године 1736. дакле пре 163 године, Сантово било чисто српско село и тадањи Сантовчани Срби; те године је у Сантову био сеоски кнез Јакшић; овај исти Јакшић са другим сеоским старешинама бирао је у Сомбору посланика за наш народно-црквени сабор.

Силом тадашњих по православну веру и цркву неповољних и тешких прилика, морали су тадашњи Сантовчани Срби, ваши претци, у римокатоличку веру прећи.

Па не само Сантовчани, него и сви дуж Дунава живећи Срби.

Припудише додуше Сантовчане Србе, ваше претке, да приме страну им веру; али не моглише им са прелазом у другу веру и православну свест угушити.

Православна свест жива је остала у њиховој души, с колена на колена, с мајчиним млеком пресађивала се у срце и душу потомака и као затрпана жеравица

тињала је у души ваших предака, као што је и у вашим душама и срцима тињала, док се ево та православна свест ваша пре две и по године није у пламен разбуктила и неодољивом снагом привела вас данашњим даном у крило православне цркве.

И данас ћете ви Сантовчани постати, као што су и ваши претци пре 163 године били, синови и деца православне цркве.

Кад стојите на прагу православне цркве, треба да познате дух те цркве, њезине основе и устројство, треба да знате обвезе и дужности, које примате на себе ступањем у ту цркву, а и благодети, које ћете у тој православној цркви уживати.

Цркву православну основао је сам Господ наш Исус Христос, који јој је и Глава, својом драгоценом крвљу на Голготи проливином за људске грехе и за људско спасење.

Свети Дух, по обећању Спаситељевом, кад се после васкресења свог на небо узнео православну цркву руководи, штити и закриљује. Православна црква је: једна, света, саборна апостолска.

Она има два главна извора, од куда своју науку црпи, а то је: св. писмо старо и ново завета и св. предање.

Св. писмо написали су по задахнућу св. Духа апостоли, пророци и други богодуховени мужеви.

А св. предање, то је усмена наука правила и уредбе, које су апостоли у допуну својих писанија, својим наследницима ради правилне управе Христове цркве и християнског живота казивали, и та апостолска усмена правила и уредбе с колена на колена прелазећи, сачувала се у православној цркви чиста и потпуна до данашњег дана.

У православној цркви постоји символ вере, који је основ веровања православних Христијана и који ћете символ и ви сад јавно говорити и так га исповедати.

Има седам Исусом Христом установљених тајни, и те су: крштење миропомазање, причешће, покајање, свештенство, брак, јелеосвећење.

У св. тајнама се под спољашњим видом даје православном Христијану невидљива благодат Божја.

У православној цркви има: Закон Божји, или десет заповести Божјих, који је Бог Мојсију на синајској гори дао и које је и православна црква у своју науку примила. Прве четири заповести Божје садржавају науку, како православни Христијанин треба Бога да љуби; а осталих шест заповести уче нас, како ћемо своје ближње да љубимо и поштујемо.

Има и девет црквених заповести, које се такође односе на уређење црквенога християнскога живота.

Православна црква учи нас делима милости душевне и телесне.

Православна црква установила је ради очишћења духовног и телесног четири годишња поста: божићни, ускршњи, петровски и госпојински пост; осим тога пост средом и петком преко целе године.

Она има своје празнике и богослужбена времена, које отправља по својим богослужбеним књигама.

Православна црква има своје светитеље и угоднике Божје, које слави и велича и моли их за милостиво заступство код Оца небеског.

У својим молитвама моли се православна црква за земљегосподара, Његово Величанство Франца Јосифа I-ога, нашега премилостивога краља, и за све власти.

У опште, православна црква као брижљива мајка своје деце, поставила је правила и уредбе, које обухватају сав живот, и духовни и телесни, православнога Христијанина; подмирује све његове духовне и телесне потребе и у правилан ток доводи све његове животне одношаје.

Радујте се, љубазни моји, у том сазнању и уверењу, да ће све милости и благодети, које православна црква на своју децу излива и вама приступачне бити.

Но то осећање радости, које вам данас душу и срце испуњава, мора с топлоћом благодарношћу према Богу скончано бити.

Божја вам је милост на суерет изишла; Божји благослов прати вас и Његова Десница кренуо вас руководи на путу, којим данас ходите.

Но не само радост и захвалност према Божјој милости треба на данашњи дан да вам срце и душу загрева; него и побожне

мисли и племените намере треба да вас одушевљавају.

Ви ћете сад православни Христијани да постанете; а треба да знате, шта се све од православнога Христијанина захтева.

Захтева се, да проводите ваш живот по заповести и у духу науке Исуса Христа; да љубите Бога од свег срца и све његове заповести тачно, вољно и савесно да испуњавате; ближњег свога да љубите као самог себе; страсти и зле навике искорењујте из ваше душе; тело и душу ваше чисто одржавајте, свему томе учите и вашу децу и млађе ваше.

Свети да будете, то је ваш позив као православног Христијана. Молитва нека је радост и забава души вашој, у молитви разговарајте се с Богом. Приступајте у времену од цркве одређеном св. телу и крви Христовој, а то значи, да се свакога црквом установљенога поста причешћујете.

И онда ће Господ и Спас наш Исус Христос увек уз вас и с вама бити; св. Дух ће вас увек руководити и штитити, а светитељи и угодници Божји увек ће вас пред престолом Свевишњег Бога заступати и тако потпомогнути и оснажени вршићете дело спасења вашег, које сте данас започели.

А вама, љубазни Христијани, који данас овом акту као сведоци присуствујете, препоручујем, да поводобивену браћу примите у своју средину и предусретнете оном љубављу, којом је Јединородни Син Божји спиходио, да за нас и за наше спасеније страда и умре.

Приступимо сад св. делу!

Говор

пароха сентомашког Буре Страјића,

држан у Сантову дана 28. фебруара (12. марта) 1899.

Драга браћо и сестре, мила децо ио Духу Светоме!

Да имадем уста Златоуста, да ми је позајмити глас од силнога грома, а место речи да могу да поскидам сјајне звезде са свода небесног — тада би ваљда тек могао говорити достојно у овом преважном часу, кад је света православна источна црква отворила божанствена недра своја, да у

њих прими чеда новоусињена у толиком броју!

Казује нам свето Јеванђеље: како пастир оставља деведесет и девет оваца, само да нађе једну, ону стотиниту, која из губљена беше; па како се обрадова силно, кад је нађе и приброји стаду! — А како да не запливамо ми у духовној радости сада, када ево добисмо вас толико стотина душа одабраних и по срцу и по уверењу; одабраних, велим јер вас не тражише пастири, него пастире нађосте ви — и зато благо вама, стадо одабрано, јер ће вам бити велика награда на небесима!

Данас ликују сени праотаца ваших на небу, јер се враћате њима, враћате се у крило свете цркве православне, те верске колевке ваших прадедова, која беше ваша од вајкада, али до сад вам беше непозната. — Не долазите нам, дакле, као туђини него као наша браћа рођена, која дуго беху на далеком путу, па се ево вратише радо и весело на своје огњиште старо. Благословен нека је Господ, који вам отвори очи и усне, да Га славите славопојем православним.

Ви сте измерили добро тежину дела и величину корака свога, кога учинисте данас; дођосте нама и међу нас не приморани, не наговорени, не присињени и не домањени — вас је руководило свето начело, непомућена савест и чисто срце ваше! Опасани трима стојерним врлинама православним: вером, љубављу и надом, а у име Пресвете Тројице и по благодати Духа Светога, који од Оца исходи, дођосте нам и ми вас примисмо рукама раширеним, те смо ево сад духовно срасли, у једну свету целину. — Па добро дошли, драга браћо и сестре, са милим породом својим, добро нам дошли у име Бога и светог олтара, у име часнога крста и светог путира — ви сте наши, ми смо ваши и дај Боже од сад па до века!

Али пазите, љубазни моји, добро, што ћу вам сада рећи и те речи моје урежите у срца своја дубоко! Ви сте сада исповедили пред нама свету нашу веру православну, примили све догме, све истине и све учење њено. Та исповест ваша је заклетва пред Богом живим и о ту

се заклетву не смете огрешити ни једном помисли својом; ви сте сада помазани миром светим — печатом дара Духа Светога, и тим присаједињени светој нашој цркви. Пазите, дакле, увек будним оком на себе и на своје, и дању и ноћу, да та светла веза небеска никад не потавни. Примили сте св. Причешће, тело и крв Христову, по правилу и по учењу свете наше цркве, па знајте, да вас је из оне свете Чаше гледао сам Бог, лице у лице, да су вас посматрали анђели Његови! Знајте, да сте се тиме душевно преобукли и тврдо обећали и заветовали се: свету веру нашу ценити више свега, чврсто држати чистоту њенога учења и безусловно слушати све наредбе њене. — Ни потоп, ни огањ, ни мач, нити икаква нанаст земаљска, не сме вас у томе поколебати; ту свету, сада усвојену веру, морате уоквирити грудима својим, заливати је крвљу срца свога и росити је соком својих живаца. Та вера треба да вам проткива мисли, да вам провејава речи, да вам се огледа у дџели, свуда и свуда — и онда ће вам бити душа чиста, чело ведро, срце задовољно, јер ћете бити стални у вери, која ће вас спасти.

Ви ћете касније, по благодати Духа Светога, а уз мудру поуку — за коју ће бити постарано — дознати и попримити све, што још не знате, а треба да знате; ви ћете научити потанко све захтеве и прописе свете наше цркве, сазнаћете поближе сва права и све дужности ваше — само треба увек добро све да слушате и у своје груди пресадите, добрим примерима и делима то да изводите, те да та златна зрна падну на срца ваша као на плодну њиву и да што брже проклијају, пролистају и процветају, доносећи жељенога, благословенога плода.

А све, што год будете научили и присвојили, треба одма да пресађујете у децу вашу, која су данас крштена Јорданом православним — јер за њих сте у првом реду одговорни и пред Богом и пред собом и пред другим људма. Децу вам је поконио Бог, да се старате за њих, па старајте се прво за њихово спасење, за њихову душу, јер је душа куд и камо

претежнија од тела — тело је створено од земље, а душа је небеског порекла.

Имајте увек на уму онај драгоцени бисер из данашњег светог Јеванђеља: „Не сабирајте себи блага на земљи, где мољак и рђа квари, и где лупежи поткопавају и краду; него сабирајте себи благо на небу, где ни мољак ни рђа не квари и где лупежи не поткопавају и не краду. Јер где је благо ваше, онде ће бити и срце ваше.“ (Мат 6. 19—21.)

Драга браћо наша! Св. Православље је побеђивало, од постанка свога до данас, муке и незгоде свакојаче — и увек је побеђивало и сачувало чистоту учења свога.

Па та победа св. Православља, која се кроз све векове сјајно понављала, држећи вазда високо блиставо знамење часнога крста, налази ево и у данашњем светом чину свога видљивог израза.

И та победа свете наше православне источне цркве — којој адава врата ниг' одолеше ниг' ће одолети — нека буде, браћо моја, и ваша победа у сваком погледу; нека вам буде победа душе над телом, победа добра над злим, победа мира и љубави над зависти и неслогом, победа здравља над болести, победа рада над немаром и изобиља над оскудицом — те да, сећајући се дана данашњег увек и свугда, певате срцем раздраганим: „Слава тебѣ показавшемъ намъ скѣтѣ...!“

И у то вас име данас поздрављам, нова наша браћо православна, кличући вам из свег срца свога: „Тако да се светли видело ваше пред људима, да виде ваша добра дела и славе Оца вашег, који је на небесима!“ (Мат. 5. 16.) Амин.

„Отргнути насиљем — сједињени љубављу.“

У оно кобно и страшно доба, када у овој благословеној земљи, православни народ српски страдаше само за то, што се православним крстом кршћаше; у добу — када они, који себе по вери у Христа Сина Божјег, за чеда Божја сматраху, а међутим огњем и мачем, претњом и силом настојаваху да униште Православље, те знамење Сина Човејјега прскаху и скрна-

вљаху крвљу, у име Христово крште-них људи, застрашени ужасом, многи чланови народа нашега окренуше леђа светој вери прадедовској и, пригнувши главе, упутише се у јато и стадо онога, који себе сматра за непогрешива намесника Сина Божјег, а као такав, у место љубави и према непријатељима, проповеда начело: *tollerantia religiosa est impia et absurda*.

Дă, у тим тешким временима провери вером вери одани Србин, отпади се од Православља, а тиме уједно и од Српства.

Али, нека је слава Богу Спаситељу нашем, дани тешког искушења прођоше и и светлост просвете разгони и уништи мрачњачку превласт верског фанатизма и прогласи слободу савести. И под окриљем здраве слободе извршено је једно ретко, и за нас православне Србе знаменито дело.

*

Двадесет и осми фебруар 1899. године биће златним словима забележен у повесници овострани православне цркве, јер се реченога дана повратило у крило свете православне цркве преко хиљаду душа римокатолика, по крви и језику Срба. Ова браћа наша отргнута беху од нас насиљем, а повратише нам се с љубављу и одушевљењем, као што их и ми примамо у круг наш с пуно љубави и поверења.

У низу тешких и мучних дана живота православне цркве у овим крајевима, прелаз овај је веома радосна и утешна појава за нас. Како је ово за нашу цркву релативно мален добитак према огромним губицима, које је она претрпела у току ових двеста и више година, ипак је он веома значајан, јер у њему можемо гледати звезду преходницу, која нам навешћује осветак лепшега дана. Догађај овај може повући за собом и друге, те нам ова велика радост може послати још и већа.

Село *Саштово*, у којем је овај прелаз обављен, лежи у Бач-Бодрошкој жупанији на северо-западној страни од Сомбора, удаљен од овога на два и по часа колског пута. Већ је трећа година наступила, од како се међу Шокцима становницима овога села појавио јаки покрет, да се саједине с православном црквом. И победивши све препоне и тешкоће — жеља им се најзад

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

остварила — они се повратеше вери православној, вери својих прадедова, те се да нас диче и поносе што се могу називати: православнима Србима.

Пречасна Епархијска Конзисторија Бачка, на подпесену молбу становника села Сантова, да се приме у крило св. православне цркве, пошто се уверила, да су дотични у сваком погледу за доста учинили прописима државних закона о иступању из једне и прелазу у другу вероисповест, поверила је целу ову ствар протопрезвитеру Сомборском в. преч. г. Љубомиру Купусаревићу и конзисторијалном бележнику преч. г. сињелу Георгију Видицком. Оба ова изасланика претходно су се ставили у споразум са старешинама, који су овај покрет произвели, и по томе су одредили за извршење прелаза 28. фебруар, т. ј. недељу сиропустну.

Реченога дана рано у јутру кренули су се из Сомбора поменути конзисторијални изасланици и остало свештенство у пратњи силнога народа из места и околине у Сантово. Око $1/2$ 9 часова приспели су тамо, где их је на крају села дочекало до осамдесет лено окићених коњаника и допратило их до у средину села. У повећим растојањима била су на улицама подигнута и зеленилом украшена три славолука.

Прелаз је обављен у пространом и лепом дворишту Јакова Проданова одушевлена поборника св. Православља. На горњој страни дворишта према истоку подигнута је била сеница под којом је на узвишењу спремно било све, што је потребно за служење свете литургије.

За оне који су прелазили, било је заграђено засебно место пред престолом. Иза престола су стајали појци, а остали многобројни народ наместио се са обе стране сенице, по кровевима суседних кућа и других стаја, по дрвећу и камарама од сламе и кукурузовине. Гостију је било са разних страна, али понајвише из Сомбора и из околних места као: Ст. Стапара, Сивца, Риђице, Станишића, Лалића, даље из Новог Сада, Суботице, Баје, Вуковара, Мухача, Кишфалубе, Бана и т. д.

Кад се свештенство обукло, започето је мало освећење воде, а после овога све-

чана служба Божја. Служили су пречасна господа: Љубомир Купусаревић протопрезвитер из Сомбора, јереј Ђура Страјић парох из Сентомаша, сињел Георгије Видицки и јеромонах Михаило Миловановић гимн. катихета из Новог Сада, јереј Стефан Михалчић из Кишфалубе, јереј Милаш Боберић из Куле, јереј Милисав Поповић и јереј Бранислав Поштић из Ст. Стапара, јереј Милутић Гавриловић и јереј Жарко Ј. Поповић, те ђакон Георгије Павковић из Сомбора. Појао је складно и умилно мушки хор учитељских приправника под управом Бошка Букурева приправника.

По причасном ступио је на спремно узвишење протопрезвитер Љубомир Купусаревић и обратио се беседом на присутне, опоменувши их на важност и озбиљност корака, који чине и излажући им у кратко науку свете православне цркве.

После говора обављен је сам прелаз. Сав народ, који прелази, клекао је на земљу, а над њиме са узвишенога места држали су отворено св. Јеванђеље сињел Георгије Видицки и јеромонах Михаило Миловановић, а протопрезвитер је за то време читао молитву за прелаз. Иза ове молитве протопрезвитер је читао символ вере православне, реч по реч, а сви који прелазе, читали су тако за њим.

После овога свечаног обреда, сви новообраћени приступили су светој тајни Тела и Крви Господње, а сви који нису у римокатоличкој цркви миропомазани, том приликом су били миропомазани.

Пошто је причешћивање завршено, држао је врло дирљиво сачињену беседу г. јереј Ђура Страјић парох Сентомашки, потврђени прота Вел. Бечкеречки.

По свршетку свете литургије народ се задовољно разишао кућама.

Приликом прелаза скупљено је на издање цркве у Сантово 2090 фор. 95 нов. а. вр. Први ктитор и приложник је г. Алекса Пауновић са сином Радивојем из Вуковара, даровавши 1000 фор. Осим њега приложише знатније своте: г. Арса Пајевић из Н. Сада 200 фор., г. Стеван Гађански из Рац-Милетића 100 фор., г. Ђура Миливојевић-Ђомпар и г. Коста Георгијевић из Сомбора 50 фор., гђа Ана удова

Тедоровић из Сомбора 30 фор. и многи други.

У подне је био ручак за свештенство и појце у кући гостољубивога Јакова Проданова, којом приликом је впреч. прота г. Љубомир Купусаревић напио здравцу у здравље благородног г. дра Пере Цветковића адвоката из Сомбора, који је Сантовчанима био десна рука пред свима политичким властима, у колико се истих тичала ова ствар прелажења.

Нову браћу нашу поздравили су брзо-јавно: Православна српска црквена општина из Руме, православни Срби из Ирига, в преч. г. Гаврило Бољарић протопрезвитер из Мохача, православна српска црквена општина из Турског Бечеја, др. Поповић из Руме; а у писму поздравише их из Мокрина Павле Бадрица, Стеван Радосављевић и Гавра Блажић.

После подне је играло коло и певале су ондашње сеоске девојке лепе српске песме. Ред је владао најлепши, тако да полиција и жандармерија није посла имала.

Касно у вече разишли су се сви гости весели и задвољни у великој православној духовној радости.

*

Ми стојимо сада пред свршеним чином. Наша браћа треба у кругу нашем и у нашој цркви да пађу оно, што траже. С тога пригнимо сви својски и одушевљено, те им тражену љубав укажимо. Сетимо их се и новчаном помоћи, те откидајући и од својих уста помозимо им, јер за то, да се подигне црква, установи школа, издржава свештеник и учитељ, треба много и врло много материјалних средстава, а они их из своје сиротиње и немаштине нису у стању намаћи.

Покажимо и докажимо, да смо им браћа и да их с оном љубављу примамо с којом нас они тражише. Ст. С. Илкић

Осим овога извештаја, што нам га је добар био послати честити г. Илкић, не мали, но одушевљени трудбеник у светој ствари прелаза браће у Сантову, добили смо још један извештај од једнога одчевида свештеника. Пошто нам је овај доцније стигао, а веома захвални и на њему, доносимо из тога извештаја овај одломак:

„Немам речи, којима бих могао описати оно одушевљење и ону радост, која се огледала на становницима села кад смо тамо приспели. Ова радост осоколила је нас још у селу Бегу, које смо прошли на свом путу, јер и Берешчани су сви Срби католици, и они су нас на улицама сви у свечаном оделу дочекали и поздравили а затим за нама пешке у Сантово пошли, јер су ова два места врло близу. У Сантови је и младо и старо са душевном радом прилазило руци свештеника и после искрених поздрава искуњени народ је заузео своја места у пространом дворишту око начињеног олтара.

Свештенство је ступило у одјејанију на узвишено место сред народа где беше олтар. Са узвишенога места тога погледао сам око себе и морам рећи, да још нигда нисам видео толику масу света на догледу и тако свечану тишину какву тада видех и осетих. У пространом гувну и дворишту стајао је човек до човека; по сламама, споредним зградама, околним кућама и по дрвећу беше толико света, да нисам могао ни видети на чему стоје и леже. Цела појава беше величанствена. Они који знају рачунати, кажу, да је било преко 10.000 људи.

У тој свечаној тишини свршено је најпре водоосвећење за ону дечину, која не беху крштена а у своје време ће се крстити и прота је благословио народ сакупљени. За тим је отпочела божанствена литургија, на којој је чинодјејствовало десет свештеника и ђакоп. Тишина она на почетку не беше за целе св. литургије ничим помућена. На очима многих могао си видети сузу радости, која потиче из оне милине, коју осећа побожна душа и једном од најсвечанијих и најдирљивијих тренутака. И после принесене бескрвне жртве и причешћа свештенства обављен је чин примања нових верних у цркву православно. Нова браћа наша клекоше на дан им знак, после лепе и том тренутку прикладне поуке прота Купусаревића, катихета и јеромонаха Михаила Миловановић и сивџео Видицки успели се на узвишено место, које служаше место амвона и док је прота читао молитву примања, њих двојица су држали

отворено Јеванђеље над главама оних, које је у тај мах света православна црква у недра своја примила. Тренутак овај беше дирљив и ретко коме да се ненаводљиве очи у тај мах. Невини погледи дечице око родитеља; весела лица одраслије деце, девојака и младића, озбиљна лица и дубока побожност и сузе старијих натераше и мени сузе, и ја се Богу захвалих што ми даде у животу моме да дочекам ову ретку радост и срећу. Верујте ми, драги уредниче, да је било тренутака кад сам здраво занесен био. Из заноса тога ме је тргло устајање нове браће наше и ја се сиђох са другом својим са места на коме држасмо свето Јеванђеље. Затим су ова браћа исповедила веру своју, изговорив за протом реч по реч символ никео-цариградски и после тога је отпочело миропомазање свих који још не беху миропомазани и причешћивање свију, који пређоше у веру нашу. Жалим свакога, ко није бис да види ону душевну журбу са којом су долазили светом причешћу. Мајке на рукама носе децу, а дечица невина задивљена шта се то збива, прилазе светом причешћу, старци од седамдесет година падају ничице пред светим путиром и после причешћа не могу да одвоје усана са њега прољивајући сузе радости. Причешћивали су петорица свештеника и за $\frac{3}{4}$ часа све је било готово. Свакога који се причестио записао је по један од писмених људи, који се беху нашли. Било је њих, које смо морали одбити од св. причешћа, јер или не беху прешли осамнаест година, или беху из оближњих села. Једне смо од тих упутили да причекају док дорасту, а друге опет на пут којим су и њихова браћа из Сантова ишла, па ће онда света православна црква и њих радо примити. Жалост је било погледати како са тугом одлазе непричешћени, али колико толико утешени.“

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Прелаз Сантовчана у св. Православље.)

У званичном делу доносимо архипастирску посланицу, што ју је Његова Светост, патријарх српски, преузвишени господин *Георгије Бран-*

ковић благоизволео упутити новој својој духовној пастви у Сантову. Посланица Његове Светости штампана је ћирилицом, а икавским наречјем латиницом, у довољном броју примерака, те ће се данас, у недељу, свечано прочитати новој деци свете православне цркве и браћи нашој у Сантову, а за тим њима и поделити.

Као што дознајемо, Његова Светост је благоизволела учинити расположење, да се на рачун Његове Светости купи у Сантову згодна кућа и простор, на ком би се привремена богомоља и школа могла сместити до изградње самога храма, којем богоугодном делу ће висока помоћ Његове Светости стајати на расположењу.

Да верни и нова духовна паства не би, ни до сталног намештења свештеника, остали без овога пастирске бриге и заштите, учињено је надлежно расположење, да до тога времена све душепопечитељске функције у новој духовној пастви браће наше у Сантову има вршити парох Сомборски јереј Милутин Гавриловић. Његова Светост се постарала, да Сантовчани наши дођу што пре и до сталнијег свога свештеника. На високи позив Његове Светости и жељу, да се дужности и богоугодне свештеничке службе у Сантову прими, изјавио је прочлога четвртка умировљени професор Богословије Ревелске, *протојереј Филип Милошевић*, да се високом позиву и поверењу Његове Светости синовски одазива, а служби црквеној и црквеним интересима на расположење ставља, те да је вољан поћи у Сантово да у новој милој духовној пастви, међу новом драгом децом свете православне цркве њима и овој послужити.

Познајући г. *Милошевића*, како његову спрему, тако и преданост служби црквеној, мирне га душе испраћамо на свето дело и богоугодну службу. Господ нека га укрепи и благослови у тој служби. Ми смо већ сад захвални г. Милошевићу, да се је *примио* не мало важне, а много часне службе и определења. Без добре воље дотичника црквена власт не може ни једнога пароха са парохије му кретати и одређивати на друга определења и налагати му службе, ма колико узвишени и прешни интерес цркве то захтевао. Међу администраторима није се наша аквизиција. Добровољаца пароха се није пријавило.

Овај конкретан случај могао би нас чему научити при организацији нашој. И зар је он мали

доба, да „епархијски проповедници“ не би били на одмет?! За учитеља православних Србима Сантовчанима одређен је привремено г. *Стеван Илкић*, наш вредни сарадник. Као што дознајемо, Сомборски протопрезвитер вирич. г. Љубомир Купусаревић, сазвао је за данас збор тамошњих угледнијих Срба грађана из свих сталежа, да се изабере један одбор, који ће *прогласом позвати цео српски народ, да прилаже на зидање српске православне цркве у Сантову* за нашу нову духовну браћу. Радосно поздрављамо ту мисао, и већ сада апелујемо на свакога племенитог православног Србина, да својим, ма и најскромнијим даром, засведочи љубав слави своје цркве и љубав новој браћи својој.

Као једнога од најрвенијих трудбеника у ствари прелаза браће наше Сантовчана у свету веру православну, спомиње се име *дра Пера Цвешковића* из Сомбора. Распитали смо се гледе тога, и добили смо надлежну потврду, да је г. *др. Пера Цвешковић* самопрегорењем и узорном истрајношћу био десна рука браћи у Сантову на светомоме делу њиховоме. Господ га благословио, светло му име и вечна наплата на небесима; а дичан нека је на српском дивану — живео!

(Рад епархијских власти Будимских.) I. *Конзисторија* је држала седницу своју 4. (16.) фебруара о. г. под председништвом Његова Високопреосвештенства г. Епископа *Лукијана*. Важнији предмети, који су у истој решени, јесу ови: Узети су на знање високи отписи Њ. Високопреосвештенства, којима јавља, да је пароха и окружног протопрезвитера Будимског В. Н., 29. нов. (11. дец.) 1898 г. и бив. администратора протопрезвитерата Будимског К. Ч. пароха Сентаддрејског, 6. (18.) дец. 1898. г. за протојереје произвео, као и високи отпис, да је В. Д. личнога помоћника у М. 29. нов. (11. дец.) за ђакона, а 6. (18.) дец. 1898. г. за презвитера рукоположио. — Узето је на знање уврштење јеромонаха ман Грабовца Г. В. у статус придворних калуђера као и поделење му наслова синђела. — Узета је с тугом на знање смрт блаженопоч. епископа бачког Германа Опачића. — Саопштиће се онима, којих се тиче, одлука вел. саб. одбора, којом је одлучено, да се припомоћи из јерарх. фонда, почињући са 1. јан. о. г., у једномесечним оброцима у напред издају. — Саопштиће се В. Н. окр. протопрезвитеру у Б., да му је вел. саб. одбор подарио годишњих 300 ф. за држање протопрез. помоћника.

— За катихету на трговачко-обртничкој школи у Ш. именован је, тамошњи администратор парохије јереј П. В. — Наређено је, да се у прославу успомене Њ. Величанства краљице Јелисавете, сваке године 7. (19.) новембра у свима подручним црквама држе парастоси. — Упутиће се парох у М., како има Ј. А. припадника римске вере превести у православље. — Узет је на знање извештај протојереја К. Ч. о предаји протопрезвитератског звања В. Н. окр. протопрезвитеру Будимском, као и извештај бележников, да су о уведу у звање новог протопрезвитера Будимског све подручне цркв. општине и парох. звања извештена. — Прегледани су извештаји окр. протопрезвитера, састављени приликом обављене годишње протопрезвитерске визитације у обзир цркве, пароха и правосл. становништва у г. 1898., и упутиће се подручно свештенство, да опажене мане што пре одстрани. — Узет је на знање премештај Г. В. ц. и кр. војеног свештеника из К. у Б. П. — Препоручене су вис. кр. уг. министарству богочасти и јавне наставе све приспеле молбенице подручних свештеника и свешт. удовица ради подучења држ. припомоћи. — Одбијена је молба ј. Ц. М. као администратора парохије у М., да му се за сваки пут у име подвоза определи 1 ф. — Известиће се вел. саб. одбор, да ј. Е. Ч. парох у О. осим једне пунолетне ћери више деце нема. — Пожуриће се Др. М. М., да поднесе сведоштво о стању здравља ј. П. М. пароха у Л. — Није удовољено молби ј. А. П. у обзир поделења администрације парохије у Б. — Упутиће се А. С. у Г. на исправак матице крштених тек. бр. 228 ex 1878. — Припустиће се полагању стечајног нешта ј. А. П. администратор парохије у С. — Неће се расписати стечај на парох. место у С. дотле, док општина не уступи парох. сесију пароху на уживање. — Одобрен је избор пароха грчке македо-валахијске парохије у Б. П. у лицу архимандрита Тимотија Византијоса из Цариграда, у привр. својству. — Одбијен је призив П. С. у К. против овостраног решења у спору његову са парохом Ј. Г. у К., пошто у том предмету призиву места нема. — Подарена је у администрацију парохија у В. Б. сврш. богослову М. П. у К. — Молби Е. Ј. у М. сврш. богослова, у обзир поделења администрације једне упражњене парохије, није удовољено. — За овоконз. одветника изабран је Др. М. М., те ће се умолити вел. саб. одбор, да му плату у течај стави. — Издаће се сходно упутство за званичење подручном свештенству.

II. *Административни одбор* држао је своју седницу истога дана, под истим председништвом, у којој

су ови важнији предмети решени: Узет је на знање отпис вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне паставе, којим је рачун о држ. припомоћи за покриће управних енарх. трошкова за г. 1897. одобрен, те је бив. рачунодавцу подељена опросница, а у погледу поднашања рачуна о енарх. фонду известиће се исто вис. министарство, да у том погледу још и сад стоје оне препреке, које су 1895. г. биле. — Узет је на знање вис. отпис истог министарства, којим је на исплату дозначно држ. припомоћ за г. 1898. у сврху енарх. управних трошкова, од које ће се, почињући са 1898., г. канцелисти годишње 150 фор. издати. — Известиће се цркв. општине у Д. Н., С., С. Т., С. Х., Л. и Д. П., да им је исто вис. министарство свакој по 100 ф. поделило држ. припомоћи за г. 1898., у сврху сес. накнаде односно исправке својих цркава. — Известиће се ј. С. Ђ. парох у Ч., ј. Ј. Г. парох у К., да им је всл. саб. одбор дозволио, да у току 1899. г. уплате свој принос у општи миров. фонд. — Умолиће се всл. саб. одбор, да саопшти износ нових саборских трошкова, који на Будимску енархију спада. — Известиће се подручне црквене општине о стању дуга верозак. приноса као и о пропису истог приноса за о. г., те ће се позвати, да дуг свој за месец дана, а овогодишњи пропис најдаље до краја ове год. подмире. — Известиће се протој. К. Ч. у Св. А., ј. Г. Г. у П., ј. Ј. П. у Св. А., протопр. Г. Б. у М., ј. Ј. Г. у К., ј. А. П. у С. К., ј. С. Ђ. у Ч. и ј. Ј. Б. М. у Ш., да је високопреосв. Г. Епископ Лукијан уплатио за њих односне своте у име приноса у општи удов. миров. фонд из њихове прошлогод. држ. припомоћи. — Узето је на знање учињено расположење у погледу поднашања допуна на инвентаве за г. 1897. и 1898. — Јер. Ц. М. администратору парохије у М. одређена је $\frac{1}{3}$ укупних парох. берива у име администрације, а $\frac{2}{3}$ употребитиће се на зидање парох. дома. — Позваће се цркв. општина у Л. да дуг свој у име заостатка администраторске плате протопр. Г. Б. у М. подмири. — Прегледани су извештаји окр. протопрезвитера састављени приликом обављене годишње протопр. визитације у обзир администрације и руковања цркв.-општ. иметком у г. 1898., и упутиће се подручне општине, да опажене мане што пре одстране. — Упутиће се цркв. општина у В., да у име сес. отштете подмири пароху свом дуг од 200 ф. за г. 1897. и 1896. Известиће се ј. С. Б. парох у В., да му у име администрације парохије у Р. М. не припада потпуна сесија, те ни отштета за исту. — Одобрене су брнеовне дозволе дужника цркв. општине у О. — Умолиће се поджуп. звање у С. ради

укупљања потраживања ј. В. М. умир. пароха у Б. тамошњој општини. — Досуђено је ј. Ј. Б. М. пароху у Ш. потраживање на цркв. општини Литобској у име администрације за г. 1896. и 1897. — Одобрен је закупни уговор врху издате парох. земље у Д. С. на 6 год. — Доставиће се всл. саб. одбору уток ј. Ј. Б. М. пароха у Ш. против решења Е. А. Одбора у предмету измирења његова са о. Ф. К. администратором парохије Литобске. — Одобрен је разрез парохијала и учит. плате за цркв. општину у К. — Позвана је цркв. општина, да дуг свој бив. администратору о. Ф. К. исплати. — Одбијен је са потраживањем своје шумарине ј. А. Ђ. у Б. за год. 1866—1896., а од 1896. досуђена му је. — Препоручиће се вис. министарству ради получења држ. припомоћи молбенице цркв. општина у П., Л. Б., О., Л., Ш., В. и В. Б., — Потврђен је избор председника цркв. општине у Ч. — Одбијен је Св. Л. З. учитељ у В. са потраживањем својим у име купљене пећи у Срп. Т., по досуђена му је награда за стављање инвентара. — Одобрен је избор цркв. општ. председника и потпредседника у М. — Упућена је ц. општина у Дарди, а поводом тим и све подручне цркв. општине, на правилније званичење, јер се из поднеска њеног не види ни шта хоће бити ко званичи. — Одобрена је организација цркв. општине у С. Т. — Упутиће се цркв. општина у Б., да сес. накнаду пароху свом безусловно намири. — Упутиће се цркв. општина у С. Х. да своје право власништва на там. цркв.-општинско земљиште докаже. — Одобрена је обнова цркв. одбора и избор 3 скупштинара у Б. — Уништен је избор цркв. општ. председника у Л., те је нов. наређен. — Уништен је рад ванредне цркв.-скупшт. седнице у П., као незаконито одржане. — Одобрен је зак. уговор врху под закуп издате цркв. земље у Т. — Упутиће се најстрожије цркв. општина у Бр., да свој годишњи прорачун сачини. — Уважена је оставка цркв. општ. председника у В. и Б. те је наређено, да се упражњена места што пре попуне. — Одобрена је организација цркв. општине у М. с тим, да има још 2 одборника изабрати. — Упућена је цркв. општина у М. на грађ. суд у предмету измирења са ј. Г. Г. парохом у П. — Доставиће се всл. саб. одбору рачун врху исправака ман. Г. на преглед. — Одобрени су цркв.-општински рачуни за г. 1895/6. качфалски, за 1897. г. нански, липовачки, чобаначки и за 1898. г. кишфалубски и трнавски. Оспорени су пак рачуни цркв. општине срп. титошке од г. 1895/7., сигетварске и балаша ђарматске од г. 1897. — Одобрени су цркв. општински прорачуни за г. 1899 кишва-

Додатак 10. бр. „Српског Сиона“

дубски, рацаљмашки, липовачки и шиклушки, оспорени су пак медински, ланчушки и литобски. — Поваже се све општине, да поднесу своје рачуне, који још одобрени нису, у року од 2 месеца на надпреглед.

(Седнице врховних аутономних власти.) Школски Савет сазван је у седнице своје за 11. (23.), Саборски Одбор за 15. (27.) а Митрополитски Црквени Савет за 19. (31) март о. г.

(Цариградска Васеленска Патријаршија) Званични лист Беоанско-Херцеговачке православне српске цркве, „Источник“, у својој 4 броју доноси у званичном делу, посланицу васеленског патријарха Цариградског Н. Св. Константина, управљену вишео. г. митрополиту Дабро Босанском Николају Мандићу, у којој овоме саопштава, да је св. Синод васеленске патријаршије „забацио опширни нацрт црквено-општинског статута (Гаврилски Устав радикалски) пошто није био у складу са постојећим нашим црквеним редом, а тужбе и молбе незадовољника по епархијама у Босној и Херцеговини, да се „дефинитивно као са свијем неосноване забаци, а подносиоцима тијех молба званично изјави, да се дома врате и мирно владају.“ Надаље доноси посланицу Н. Светости патријарха Константина, супотписану од чланова св. Синода Васеленске Патријаршије, упућену на клир и остали народ у све три епархије у Босној и Херцеговини, а у којој посланици се ове упућују на синовљу послушност, љубав и оданост према поглавицама тих епархија, вишеосвештеним митрополитима. У наредном броју донећемо обе те посланице.

(Александријски Патријарх) најстарији је данас црквени великодостојник, по годинама свога живота. Господ га је благословио веком од 100 година, веком здравим и толико јаким, да је блажени патријарх славећи ономад стогодишњицу свога рођења сам служио Благодареније, а иначе отправаља управне послове патријарашке

(Неистините вести из Сантова.) У Пештанском Лојду саопштена је, одмах по свечаном прелазу Сантовчана у св. Православље, неугодна вест из Сантова, да су тамошњем римокатоличком жупнику једнога вечера, тобоже православни Сантовчани, полупали прозоре каменицама, дабогме зато, да манифестују своју мржњу на римокатолицизам и — мађарску проповед. Но, г. жупник се за време склопио и тако му се ништа није догодило. Кад смо прочитали Лојдову вест, запитали смо на поузданом извору, да ли

је та вест истинита, јер смо одмах посумњали у чистоту извора њезина. Са надлежне стране извештени смо, да у Сантови *никакви изгреда није било*. Према томе, Лојдов извештач хтео је некако да — подвали. Кад би православни Сантовчани ма што, слично измишљотини у П. Лојду, починили, ми би их најстрожије осудили. Ми смо уверени, да они то неће ни чинити. Зато, кад би се случајно у Сантови и догодило изгред о каквом је прошлех дана јавио П. Лојд, ми би му узрок и кривице тражили најпре не у православним Сантовчанима, него у онима, који би хтели да ове обеде, осумњаче, изложе, овоме и ономе и т. д. и т. д. Ваља бити на опрезу. „Будите мудри као змије, а срца као голубови.“

Сентомашки Срби — Сантовчанима). При закључку листа дознали смо, да је црквени одбор у Сентомашу закључио, да црквена општина Сентомашка на зидање цркве и школе православним Србима у Сантову дарује 3.000 круна. Бог да прости. Слава Сентомашу!

(Како пева Сантовачка Српкиња?) Ево вако:

Вода текла одкуд је истекла
ја сам, дико, Српкиња до вика.

—
Ја ћу бити Српкињица липа,
српско име носићу до вика.

—
Боже мили, Српкиња је липа,
што је свита за Српкињу пита.

Треба ли доказивати онда, које су горе лист православни Сантовчани?

(† Јереј Љубомир Борота) парох у Врбовљанима, после кратког а тешког боловања, преминуо је у Господу, дана 27. фебруара о. г. у 27 години својој. Прерано преминули јереј Љубомир ређен је 1872., а рукоположен је био 1896. г. Беше примеран и вредан свештеник. Пре него што је изабран био парохом у Врбовљанима, беше администратором парохије у Старој Градишци. Лака му земља и **в'кчнал пам'т'к!**

(† Јереј Михаило (Миле) Крајнскић) парох у Уљанику, преминуо је у Господу 26. фебруара о. г. Рођен је био 1845., рокоположен за ђакона 1868., а за презвитера 1870., одликован црвеним појасом 1897. Г. 1890. беше послаником на народно-црквеном сабору. Смрћу јереја Михаила губи Пакрачка дијецеза одличнога и вреднога свештеника свога Лака му земља и **в'кчнал пам'т'к!**

(† Јереј Василије Клајић) администратор паро-

хте у Турији, преминуо је у Господу 22. фебруара о. г. Рођен је био 14. септембра 1825. г., рукоположен за ђакона 13. октобра 1879., а 14. октобра исте године за презвитера. Свршио је био шест гимназијских разреда у Новом Саду, а Богословију у Карловцима. Лака му земља и вечна памта!

(Исправак.) У 8. бр. овога листа, стр. 114, ступац други ред 24, стоји: „Како је јело и пиће неопходно за одржавање живота духовног,“ а треба: „Како је јело и пиће потребно за одржавање живота телесног, тако је правда неопходна за одржавање живота духовног“.

Од уредништва.

Г. М. С. у Ш. У овај број није могло ући. Пазите, да не буде друга гора од прве. Чудо се не лечи покором. Кад би избрани поднео оставку, ствар би се најбрже, најмирније, те и најбоље решила. Иначе — ?? Братско вам поздравље.

СЕТИМО СЕ ШКОЛСКОГ „ФОНДА СВ. САВЕ“

Ученици V. разреда Српске Новосадске Гимназије послали су Фонду св. Саве за спомен своје покојном другу Мити Павкову место венца. 15 фор.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Ишла је из штампе 1. Свеска „Педагошки Зборник“ за родитеље и учитеље уређује и издаје Јован З. Медурић учитељ. Садржина: — I. део. — Др. В. Бакмић: породично васпитање и школско образовање. — Срет. М. Аџић: Јадиче — По Сигертовом мотиву. — Душан Стојишић: Мане домаћег васпитања. — Др. Е. Хауфе: Васпитање у дому родитељском. — —с—: О нези деце. — Др. М. П.: Кухње клице у ваздуху. — II. део. — А. Д.: Управа и надзор у школи. — Љуб. М. Протић: Непосредно образовање моралног карактера, васпитање у ужем смислу. Гледиште научне педагогике изложено — — —. — Павле Терзин: Пофторна школа. — Јов. З. Медурић: Читанке за српске вероисповедне школе у Угарској. — К. М.: Појам и задатак друштвене педагогије. — Јов. З. Медурић: Шта се тражи код учитеља. — Ј. З. М.: Моје белешке из школе. — Јов. З. Медурић: Говор читан на учитељском збору ст.-бечејског школског среза у Сентомашу 13. (25.) августа 1897. год. — К. М.—и:

Школе у сједињеним државама Северне Америке. — Оцене и прикази. — Првој свесци „Педагошког Зборника“.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Тумачење Јеванђеља са беседама

од Г. Архимандрита фирмилијана

најновије издање у 3 књиге, које износе преко 70 штампаних табака велике осмине, на најфинијој хартији, а у тврдом кожном повезу, може се добити за 5 фор. само у познатој Радњи свију црквених утвари, Књига Јеванђеља и црквеног и свештеничког одеа. В. Марковића и Павловића у Београду и Земуну.

с поштовањем

В. Марковић и Павловић.

1—5

Изјава.

Овим изјављујемо и потврђујемо, да је г. Михаил Херлинг позлатар из Арада у цркви манастира Врдника-Раванице сав златарски посао особито вешто, савесно и поштено израдио и да му овим изричемо признање и сваком га топло препоручујемо.

У Ман. Врднику-Раваница 30. јануара 1899.

Сергије Попић

управитељ са Братством.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 29 2—3

Црквена општина у Великом Градцу, дијецезе Горњо-Карловачке протопопијата Кир. Глинског, намерава свој парохијални стан и стају реновирати.

Услед тога одређена је јавна дражба на дан 12. (24.) априла 1899. у 10 сахати прије подне.

План, трошковник и дражбени увјети могу се сваки дан код цркв. председника видети.

Велики Градац 24. фебр. (8. март) 1899.

Председништво цркв. општине.

Ad 336/74 ex 1899.

23 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на једно упражњено парохијско место у Сенти, при ком се налази лични помоћник.

Компетенти имају своје ваљано инструисане молбенице потписаној Конзисторији до 15. (27.) марта о. г. поднети.

Из седнице епарх. Конзисторије, држане у Новом Саду, 16. (28.) фебруара 1899. г.

Конзисторија Бачка.

СТЕЧАЈ. 28 2—3

Овим се у Нађфали ради сталног попуњења на упражњено учитељско место у IV.-ро-разред. мешовитој вероиспов. школи отвара.

Плата је учитељу следећа:

- 1.) У готову новцу из школ. приреза, коју учитељ месечно у напред прима. год. . . 300 ф.
- 2.) у име огрева за себе год. 40 ф.
- 3.) у име пофторне наставе год. 40 ф.
- 4.) у име пероводске и рачуноводске дужности год. 20 ф.

5.) Три и пол лан. ораће земље, на коју је дотични државну порезу дужан платити. Уз то слободан стан с баштом, и ван стана башту од 800□., и при већем погребу 1 ф. од мањег 50 н.

Уз ову плату дужан је изабрани у свакој седници како Школ. тако и Цркв. Одбора перо водити, и све годишње рачуне склапати, исто тако у св. цркви на сваком богослужењу десну певницу водити.

Дужности учитеља прописане су школском уредбом.

Компетовати могу само оспособљени учитељи који су Сомборску учитељску школу свршили и испит из мађ. језика положили; јер не оспособљени неће се у обзир узети, почем ми имамо већ не оспособљеног, а који је накнадним путем и II-ги разред горње школе испит положио, а у изгледу је да ће и остале, разр. положити моћи.

Лична пријава узмеће се у обзир, и имаће при избору првенство.

Рок стечају изилази рачунајући од данашњег дана 6 недеља дана.

Изабрати учитељ може своје место од 1. септ. 1899/1900., т. ј. у почетку школске године, заузети, од којег дана ће и плату од ове општине примити.

Ваљано INSTRУЈИРАНЕ молбенице ваља упутити на потписаног председника.

Из седнице срп. православне црквено-школске општине држане у Нађфали 14. (26.) фебруара 1899. год.

Јован Пасковић
перовођа.

Мита Аничић
председник.

Митроп. патријарашка и нар. цркв. архива.

ПОЗИВ. 32 1—3

Како се с' разлогом може претпоставити, да се још и данас у појединих *приватних* лица налазе списи, који су пре садашње митрополијске управе из митроп. патриј. и н. ц. архиве извађени и *нису* враћени, то се овим позивају сви у којих архивских списа има, да у року од месеца дана од обнародовања овог позива поменути списе архиви врате, пошто ће после тога рока бити обнародован списак оних списа, којих је из митроп. патриј. и нар. цркв. архиве нестало.

У Карловцима марта 1899.

Ђорђе Ст. Бекић
патриј. и нар. цркв. архивар.

Митроп. патријарашка и нар. цркв. архива.

НАПОМЕНА. 33 1—3

По што се догађа, да се поједина *приватна* лица, то непосредно, то преко *приватних* особа у месту, на мене обраћају у пословима архивским, упозоравам овим једном за свагда, да у погледу употребе списа митроп. патријарашке и нар. цркв. архиве постоје *Правила*, која је високосл. срп. н. ц. Саборски Одбор под бр. 5941/2208 ex 1896. установио и у службеном делу Срп. Сиона бр. 2. ex 1897. обнародовао, где је у чл. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 и 12 савим јасно одређен пут и начин, како *приватна* лица могу доћи до списа митр. патриј. нар. цркв. архиве.

У Карловцима марта 1899.

Ђорђе Ст. Бекић

патриј. и нар. цркв. архивар.

Е. 1686. Ш. 131. ex 1898. 25 3—3

СТЕЧАЈ.

На више учитељских, евентуално учитељских места у епархији вршачкој са платом од 400 ф. авр. и Школ. Уредбом прописаним дужностима.

Искати се могу оспособљене особе, које су у стању и мађ. језик предавати.

Рок пријаве до благовести 1899.

Епарх. школ. одбор вршачки.

Бр. Е. К. 27. ex 1899 30 2—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на парохију III. разреда у Швици, вилићког протопрезвитерата.

Рок пријављивању траје до 31. марта 1899. по ст. календару.

Из сједнице Епарх. Консисторије држане у Пашком, 11. фебруара 1899.

Михаил
епископ.

Бр. Е. К. 30. ex 1899. 31 2—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на парохију II. разреда у Свиници, у протопрезвитерату петрињском.

Рок пријављивању траје до 31. Марта 1899. по ст. календару.

Из сједнице Епарх. Консисторије држане у Пашком, 11. фебруара 1899.

Михаил
епископ.

Ad бр. К 87/86 ex 1899. 27 2—3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију VI. разреда у Ривници.

Компетенти нека своје прописно биљеговане и INSTRУЈИРАНЕ молбенице надлежним путем овој конзисторији до конца месеца марта о. г. по ст. поднесу.

Из седнице архид. конзисторије држане у Карловцима 25. јануара (6. фебруара) 1899.

Председништво.

К. 319/73. ex 1899

22 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на упражњену парохију Ш. класе у Ст. Керу.

Компетенти имају своје ваљано инструисане молбенице потписаној Конзисторији до 15. (27.) марта о. г. поднети.

Из седнице епарх. Конзисторије, држане у Новом Саду 16. (28.) фебруара 1899 год.

Конзисторија Бачка.

Ad K. 62, 63, 65 ex 1899.

25 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује со стечај ради сталног попуњења упражњеног парохијског места: у Мехали с беривима VI. плаћеног разреда, у Тарашу с беривима III. плаћеног разреда и у Карлову с беривима, која ће се после обављеног избора тачно установити. — Молбенице ваља подастрети путем претиостављених власти, потписаној епархијској конзисторији до 4. (16) априла 1899.

Из седнице епарх. конзисторије држане у Темишвару 16 (28.) фебруара 1899. год.

Председништво.

Ad E. 29. I. 4. ex 1899.

2; 3—3

СТЕЧАЈ.

На парохију III. евентуално V. класе (у овом случају на место сист. парох. помоћника) у Сефкерину.

Рок пријаве путем надлежних власти до Благовести 1899.

Епарх. Конзисторија Вршачка.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЈОВАН ВИДАКОВИЋ Гомбар

НОВИ САД, Дунавска улица.

Пр. г. свештеницима оба реда најучтивије препоручујем свој гомбарски посао, који сам израђујем те сам у стању врло солидно и јетиво свој рукотвор дати, као: петље, дугмад, гајтане од камилора и бришима за реверенде, гомбе, гајтана, фронкле за црвене барјане и литије. Израда најсолиднија. Цена најумеренија. За свој рукотвор и материјал гарартујем.

С поштовањем

Јован Видаковић

2—3 30

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешено, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона**, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са велином миленарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом тајку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слов а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају, — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА